

SEMINARUL BIBLIC PENTICOSTAL MÜNCHEN

CURS DE HERMENEUTICA

Pastor Dorel Topala

Cuprins:

- I. Necesitatea interpretarii**
- II. Obiectivele unui bun interpret**
 - exegeza
 - hermeneutica
- III. Principii de interpretare**
 - principii generale
 - principii literare si gramaticale
 - principii istorice
 - principii teologice
- IV. Interpretarea epistolelor**
 - natura epistolelor
 - exegetarea avizata a epistolelor
 - principii de interpretare a epistolelor
- V. Naratiunea biblica**
 - ce sunt naratiunile
 - cele trei niveluri ale naratiunilor
 - principii de interpretare a naratiunilor
 - precautii
- VI. Interpretarea pildelor**
 - ce este o pilda
 - principii de interpretare a pildelor
- VII. Interpretarea psalmilor**
 - principii de interpretare a psalmilor
 - psalmul de imprecatie
- VIII. Discursul sapiential**
 - specii ale literaturii sapientiale
 - principii de interpretare a proverbelor
 - principii de interpretare a cartii lov
- IX. Discursul apocaliptic**
 - Trasaturile discursului apocaliptic
- X. Diferite moduri de interpretare a Bibliei**
 - interpretarea alegorila
 - interpretarea literala
 - interpretarea liberala
 - interpretarea devotionala
 - interpretarea neo-ortodoxa
 - Interpretarea dispensationalista
- XI. Figuri de stil**
 - metafora
 - comparatia
 - comparatia implicita
 - expresia idiomatice
 - antropomorfismul
 - personificarea

- **apostorfa**
- **paradoxul**
- **intrebarea retorica**
- **hiperbola**

Introducere

Poporul Lui Dumnezeu este un popor al cărții. Biblia este cartea de căpătâi a creștinului, este cartea ce consemnează revelația divină, baza principiilor teologice și dogmatice precum și norma de conduită a sa. A studia, a înțelege și a aplica în mod corect Biblia este scopul oricărui creștin conștiincios. Pentru a atinge acest obiectiv Sfânta Scriptură trebuie studiată atât empiric¹ cât și devoțional.

În munca de studiere a Bibliei există două tendințe: studiul devoțional și studiul academic.

- Studiul devoțional – caută să audă direct pentru situația dată Cuvântul Lui Dumnezeu. Cititorii devoționali nu sunt interesați de cercetarea contextului cultural, istoric și literar ci doar de aplicarea personală a Cuvântului.
- Studiul academic – ține seama de contextul cultural, istoric și literar în care a fost dată Sf. Scriptură.

Cursul de față pune la dispoziție un set de principii și metode de abordare a textului biblic, necesare celor ce vor să se dedice muncii de cercetare și aprofundare a Sfintei Scripturi. Desigur, înțelegerea Sfintei Scripturi nu depinde doar de cunoașterea și aplicarea unor principii și metode hermeneutice, ci la fel de mult și de călăuzirea și iluminarea Duhului Sfânt. Așadar, pentru o înțelegere curată și adevărată a Sfintei Scripturi, noi trebuie la fel de mult să ne rugăm, să studiem și să punem în practică ceea ce descoperim. Nu există inspirație fără transpirație.

I. Necesitatea interpretării

Sfânta Scriptură este Cuvântul Lui Dumnezeu adresat oamenilor. Atunci când a fost spus, Dumnezeu l-a spus ținând seama de contextul cultural și istoric al destinatarilor, precum și de problemele cu care se confruntau.

Cuvântul Lui Dumnezeu comportă două dimensiuni:

- Cuvântul Lui Dumnezeu pentru destinatarii inițiali - *ce au însemnat cele spuse pentru ei?*
- Cuvântul Lui Dumnezeu pentru noi- *ce înseamnă pentru noi cele spuse?*

Ca să înțelegem semnificația Cuvântului Lui Dumnezeu pentru ceilalți și pentru noi, este nevoie de o interpretare corectă și riguroasă. Unii spun că interpretarea nu este necesară, iar noi trebuie să citim, să vedem și să înțelegem cele scrise, apoi să credem și să le împlinim. Necesitatea interpretării izvorăște din următoarele motive:

1. Fiecare operă se cere interpretată

Biblia nu face excepție.

2. Fiecare cititor este un interpret

Acest lucru se întâmplă fie că îl conștientizăm, fie că nu. Majoritatea dintre noi înclinăm să credem că ceea ce înțelegem noi este unul și același lucru cu ceea ce a intenționat autorul să ne spună. Inevitabil, noi abordăm textul în raport cu cultura pe care o avem, cu experiența noastră, cu

¹ Biblia poate fi studiată și înțeleasă numai dacă o aplicăm la experiența concretă a vieții. A studia Biblia empiric presupune să experimentezi personal adevărurile cuprinse în ea.

modul nostru de a înțelege cuvintele și ideile. Uneori, în mod inconștient aducem în text ceea ce textul nu a intenționat să ne spună.

3. Traducerea este o interpretare

Unele probleme de interpretare apar legate de traducere. Traducerile mai vechi folosesc cuvinte care în cursul timpului și-au schimbat sensul.

4. Diversitatea de genuri literare

Unul dintre aspectele cele mai importante ale laturii umane a Bibliei este acela că Dumnezeu a folosit diversitatea de genuri literare de comunicare aflate la dispoziția scriitorilor biblici, cum ar fi: narațiunea istorică, genealogia, cronică, poezia, proverbul, oracolul profetic, ghicitoarea, drama, parabola, epistola, apocalipsa, alegoria, etc. Ceea ce trebuie să știm este că fiecare gen literar trebuie interpretat într-un fel propriu; poezia ca poezie, proza ca proză, alegoria ca alegorie etc. Deci, pentru o interpretare corectă a Sfintei Scripturi este necesar să învățăm regulile speciale care se aplică fiecărei forme literare.

5. Diversitatea interpretărilor

O simplă privire asupra interpretărilor contemporane făcute de diferitele confesiuni creștine ne ajută să vedem o mare varietate de concluzii doctrinare asupra aceluiași pasaj. Ceea ce pentru unii este foarte clar pentru alții nu este la fel de clar. Există tot felul de învățături, de moduri de a înțelege, care uneori sunt contradictorii și toate spun că se bazează pe textul biblic.

Ex:

- botezul copiilor mici- botezul la maturitate
- siguranța mântuirii – pierderea mântuirii
- evanghelia prosperității
- mișcarea feministă

Această diversitate de interpretări impune cu necesitate o hermeneutică riguroasă.

6. Diferențe de ordin cultural

Vorbind prin persoane reale, într-o varietate de circumstanțe, de-a lungul unei perioade de peste 1500 de ani, Cuvântul Lui Dumnezeu a fost exprimat în vocabularul și în tipurile de gândire ale acelor oameni și a fost influențat de cultura și de împrejurările de atunci. Altfel spus, Cuvântul Lui Dumnezeu pentru noi a fost mai întâi Cuvântul Lui Dumnezeu pentru ei. Problema noastră constă în faptul că ne aflăm față de primii destinatari ai Bibliei la o mare distanță în timp, iar circumstanțele culturale sunt cu totul diferite. Această diferență de ordin cultural face necesară însușirea principiilor de interpretare biblică. Dacă vrem ca ceea ce spune Cuvântul Lui Dumnezeu despre purtarea de către femei a hainelor bărbătești, sau construirea de parapeti în jurul caselor să aibă sens pentru noi, trebuie mai întâi să știm ce anume au însemnat acestea pentru primii ascultători.

7. Timpul lung de scriere a Bibliei

Biblia a fost scrisă într-o perioadă de aproximativ 1500 de ani (de la Moise la Ioan). În această perioadă se trece de la folosirea limbii ebraice la aramaică și mai târziu la greacă. Mai mult, autorii diferitelor părți din Biblie au trăit și ei în epoci și culturi diferite. În toată această perioadă, revelația Lui Dumnezeu s-a clădit progresiv. Perioada lungă în care a fost scrisă Biblia ne obligă să avem o perspectivă panoramică asupra întregului proces istoric de alcătuire a conținutului revelației.

8. Natura divino-umană Sfintei Scripturi

Un argument mai semnificativ în favoarea necesității interpretării rezidă din însăși natura Scripturii. Biblia este în același timp umană și divină. Divină pentru că Dumnezeu a inspirat-o, umană pentru că a folosit scriitori umani pentru redactarea mesajului sfânt. Deoarece Biblia este Cuvântul Lui Dumnezeu ea are o **relevanță eternă**. Ea se adresează întregii omeniri, din orice timp și din orice cultură.

Pentru că Dumnezeu a decis să-și exprime Cuvântul prin *cuvinte omenești, în timp*, fiecare carte a Bibliei are, de asemenea, și o *particularitate istorică*; fiecare document este condiționat de limba, epoca și cultura în care a fost scris inițial.

Interpretarea Bibliei este cerută de tensiunea care există, pe de o parte, între *relevanța eternă și particularitatea ei istorică*, ia pe de altă parte, de natura ei divino-umană.

Există, desigur, oameni care cred că Biblia este doar o carte umană și că ea conține doar cuvintele oamenilor, formulate la un moment dat al istoriei. Pentru aceștia activitatea de interpretare se limitează doar la cercetarea istorică a evenimentelor biblice. Ei sunt interesați să afle ce au însemnat cuvintele consemnate în Biblie pentru oamenii care le-au scris, ce au crezut ei despre Dumnezeu și cum s-au înțeles pe ei înșiși.

Pe de altă parte, sunt oameni care i-au în considerație Biblia doar în termenii relevanței ei eterne. Pentru aceștia, Biblia reprezintă o simplă colecție de afirmații care trebuie crezute și de imperative care trebuie ascultate. Din fericire însă, nu acesta este modul în care a ales Dumnezeu să ne vorbească. Mai degrabă, El a decis să-și rostească adevărurile eterne în circumstanțe și evenimente concrete ale istoriei umane. Munca de interpretare este într-un fel similară cu încercarea de a descoperi ce vorbește de la celălalt capăt al firului de telefon interlocutorul persoanei pe care o ai lângă tine. Cel de lângă tine oferă anumite răspunsuri, iar pe baza acestor răspunsuri, încerci să reconstitui întrebările.

Având în vedere motivele menționate și ținând cont și de pluralismul hermeneuticii moderne asupra textelor biblice, concluzionăm că interpretarea Sfintei Scripturi este o necesitate teologică ce nu poate fi ignorată.

II. Obiectivele unui bun interpret

În procesul studiului biblic, un bun interpret va încerca să atingă două obiective majore: Să facă o exegeză² corectă și o hermeneutică³ adecvată.

Practica de a impune unui text un înțeles preconceptual sau străin acestuia, chiar dacă acel înțeles nu ar fi putut exista în text la momentul scrierii, este numită *eisegeză*.

Munca unui interpret se împarte în două părți:

- A. **Exegeza** - este studiul atent și sistematic al Sf. Scripturi care urmărește să-i descopere înțelesul inițial intenționat de autor. Exegeza răspunde la întrebarea: *Ce au înțeles destinatarii inițiali prin cuvântul adresat?* Exegeza încearcă să descopere care a fost intenția inițială a cuvintelor Bibliei.

² Termenul exegeză în sens literal, „a extrage înțeles din” sau „a introduce înțeles în” text. Exegeza constituie procesul prin care se încearcă să se înțeleagă ce înseamnă sau ce comunică un text în sine.

³ Hermeneutica este disciplina care studiază principiile și teoriile referitoare la modul în care trebuie să fie interpretate textele sacre precum Scriptura. Hermeneutica este preocupată și de înțelegerea rolurilor și a relațiilor unice dintre autor, text și cititorii inițiali și ulteriori. Termenul vine din grecescul **Hermeneo**, care înseamnă **a interpreta**.

- B. **Hermeneutica**- își propune să aducă lumină în ceea ce privește semnificația Bibliei pentru acum și aici. Exegeza pătrunde în sensul inițial al textului iar hermeneutica descoperă relevanța actuală a textelor Biblice. Exegeza răspunde la întrebarea: *ce au înțeles ei ?* Hermeneutica răspunde la întrebarea: *ce ar trebui să înțelegem în prezent?*

III. Principii de interpretare a Sfințelor Scripturi

După Henrichsen – „Cercetați Scripturile”, principiile de interpretare se împart în patru categorii:

- A. Principii generale de interpretare - sunt principii de bază, de la care trebuie să pornim în studiul biblic;
- B. Principii gramaticale și literare de interpretare - vizează textul propriu-zis, precum și genul literar căruia îi aparține textul respectiv;
- C. Principii istorice de interpretare - se referă la contextul istoric, economic și social în care a fost scrisă Sfânta Scriptură, precum și la modul progresiv în care s-a clădit revelația biblică ;
- D. Principii teologice de interpretare- au ca obiectiv trasarea unei direcții pentru formarea doctrinelor creștine și aranjarea lor într-un sistem.

A. Principii generale de interpretare

Biblia are deplină autoritate – *Sola Scriptura*

În istoria teologiei s-au evidențiat trei surse de autoritate:

1. Scriptura
2. Tradiția
3. Rațiunea

În biserica Ortodoxă și Catolică, tradiția are o foarte mare autoritate în anumite probleme, chiar mai mare decât Scriptura. Teologii liberali, chiar și alte segmente ale protestantismului au adoptat rațiunea ca autoritate supremă. Astfel, pentru ei, ceea ce mintea umană nu poate accepta ca fiind rațional este respins. În teologia liberală asistăm la o demitologizare a Scripturii.

Creștinismul evanghelic consideră Scriptura ca autoritate supremă. Tradiția și rațiunea au rolul lor, dar întotdeauna ele trebuie privite prin prisma Sf. Scripturi și nu Sf. Scriptură prin prisma lor. De multe ori în bisericile istorice tradiția duce la deformarea sensului pasajelor biblice.

Ex: Mariologia

- concepția imaculată a Mariei
- perpetua virginitate a Mariei
- intrarea ei în slavă alături de Hristos
- puterea ei de mijlocire înaintea Tatălui
- cultivarea închinării la Maria prin: rugăciuni, imnuri, icoane etc.

Noi credem că tradiția și rațiunea au o formă de autoritate pe care trebuie să o luăm în seamă, dar atunci când tradiția și rațiunea au un punct de vedere care diferă de cel biblic, noi credem că arbitrul final este Biblia. Tradiția și rațiunea trebuie interpretate prin prisma Bibliei, și nu Biblia prin prisma tradiției și rațiunii. Așadar, prima regulă de interpretare afirmă că Biblia are deplină autoritate, este singura noastră normă de credință și este judecătorul suprem în ceea ce privește deosebirea adevărului de minciună. Autoritatea Scripturii reiese din faptul că ea este singura carte inspirată de Dumnezeu și are autoritate de Cuvânt a lui Dumnezeu.

2. Biblia se interpretează pe sine

Scriptura se explică cel mai bine cu Scriptura. Acest principiu era bine cunoscut lui Petru (2 Petru 1: 20) . În timp ce studiem Scriptura putem face două mari greșeli:

omiterea – adică scoaterea unor pasaje din contextul lor.

adăugarea – adică inserarea unor influențe din tradiție sau din alte surse.

Cel mai bun interpret al Scripturii este Scriptura. Atunci când vom studia un anumit pasaj sau subiect este foarte important să consultăm și alte pasaje similare și în acest fel vom avea o imagine completă asupra a ceea ce spune Scriptura cu privire la acel pasaj sau subiect. Noi trebuie să comparăm Scriptura cu Scriptura. Cu alte cuvinte, o interpretare corectă ține seama de tot ceea ce spune Scriptura cu privire la un anumit subiect.

3. Planul lui Dumnezeu de mântuire este esența Bibliei

Firul roșu care străbate Scriptura de la un capăt la altul este planul Lui Dumnezeu de mântuire. Începând cu Genesa, Legea, scrierile istorice, psalmii, proorocii, evangheliile și epistolele, Dumnezeu clădește progresiv planul Său de mântuire. Pasajele din V.T. jertfele levitice, profețiile, pasajele istorice pot fi înțelese mult mai bine și mai ușor ținând cont că ele sunt elemente care clădesc planul de mântuire al Lui Dumnezeu. Din acest punct de vedere de mare importanță este să înțelegem că V.T. cu tot ceea ce cuprinde el nu face altceva decât să ne îndrepte ochii spre Hristos. Hristos este personajul principal al Sf. Scripturi. Prin jertfa Sa se realizează planul Lui Dumnezeu de mântuire. Vechiul Testament, prin simboluri, tipologie, prototipuri și profeții directe creionează portretul Lui Mesia. Noul Testament consemnează împlinirea Vechiului Testament, și continuă într-un plan superior revelația Lui Dumnezeu.

4. Fiecare credincios are libertatea și responsabilitatea să interpreteze pentru sine Biblia

În perioada medievală se considera că interpretarea Bibliei este responsabilitatea clericilor și nu a laicilor. Mai mult, clerul catolic interzicea citirea Bibliei de către laici. Odată cu reforma protestantă s-a afirmat că fiecare credincios are libertatea și responsabilitatea de a citi și interpreta pentru sine Biblia. Această nouă gândire a determinat apariția anumitor traduceri ale Bibliei în diferite limbi naționale. Lucrul acesta a dat posibilitatea oamenilor de rând să citească și să studieze Scriptura în limba maternă.

Noi avem libertatea de a interpreta personal Biblia dar și responsabilitatea de a o interpreta corect. Dacă în timpul studiului ajungem la concluzii la care nu a mai ajuns nimeni sau la interpretări care contravin interpretării generale oferite de biserică, atunci noi trebuie să ne întrebăm foarte serios dacă am interpretat corect.

5. Interpretează experiența personală în lumina Bibliei și nu Biblia în lumina experienței personale

Când Scriptura prezintă un adevăr, ea nu pleacă de la anumite experiențe personale ale oamenilor Lui Dumnezeu și apoi pe baza lor să facă un enunț doctrinar, ci invers.

Întâi este prezentat adevărul și apoi experiența care a decurs din modul de raportare la acel adevăr.

De Exemplu:

- Biblia nu spune că Isus a înviat din morți și din această cauză este Fiul Lui Dumnezeu, ci invers.
- Nu putem trage concluzia că lumea este rea pentru că Dumnezeu a pedepsit-o cu potop în vremea lui Noe, ci invers. Lumea este rea și de aceea Dumnezeu a judecat-o.

Principiul „interpretează experiența personală în lumina Bibliei și nu Biblia în lumina experienței personale” vrea să spună că niciodată nu trebuie să tragem concluzii dogmatice plecând de la experiențele noastre personale. Fiecare experiență personală trebuie să o supunem testului

Bibliei. Biblia nu trebuie studiată într-un spirit confesional, ci fără prejudecăți și idei preconcepute. Un studiu onest al Bibliei nu ne permite să căutăm argumente biblice în sprijinul ideilor noastre personale.

Experianța personală constituie o parte importantă a vieții creștine dar niciodată nu vom judeca Biblia pe baza experienței, ci experiențele le vom filtra și judeca pe baza Cuvântului lui Dumnezeu.

6. Pentru interpretarea corectă a Bibliei e nevoie de credința mântuitoare și călăuzirea Duhului Sfânt

Din punctul de vedere al lui Dumnezeu oamenii sunt împărțiți în două categorii:

- Oameni firești – care nu au credința mântuitoare și, drept urmare, trăiesc în păcat.
- Oameni duhovnicești- care l-au primit pe Hristos și au în ei credința mântuitoare.

Omul firesc nu poate înțelege lucrurile duhovnicești. Calea către înțelegere este primirea credinței mântuitoare în Hristos Domnul. Mesajul Bibliei este unul profund duhovnicesc. Omul firesc nu poate înțelege lucrurile Duhului pentru că ele trebuie interpretate duhovnicește. Credința mântuitoare aduce în noi prezența Duhului Sfânt, autorul Scripturilor. Cel mai bun interpret al unui text este autorul aceluia text.

7. Interpretează cu o atitudine de reverență.

Aceasta presupune o inimă bună, curată, evlavioasă, străină de orice gând confesional sau de partidă.

Interpretarea reverențioasă are nevoie de:

- experiența personală a mântuirii
- relație personală cu Dumnezeu, comuniune, părtășie
- dependență de Duhul Sfânt
- o inimă gata să pună în aplicare ceea ce descoperă

Biblia nu are ca scop principal hrănirea intelectului nostru ci schimarea caracterului nostru după modelul Domnului Isus.

Concluzie:

Principiile generale de interpretare ne aduc în poziția corectă din care trebuie să plecăm într-un studiu aprofundat al Sfintei Scripturi.

B. Principii gramaticale și literare de interpretare

Noi credem că inspirația verbală a Sfințelor Scripturi, dar și în transmiterea mesajului biblic în diferite forme literare. De aceea, pentru o bună interpretare, noi trebuie să ținem cont de regulile gramaticale de interpretare precum și de genul literar al textului biblic. Principiile gramaticale de interpretare se referă la însăși cuvintele textului. Cum anume trebuie înțelese cuvintele din pasajele analizate ? Care sunt regulile de bază de care trebuie să ținem cont când lucrăm cu textul ?

1. Sensul Bibliei este cel literal cu excepția cazurilor în care contextul indică altfel.

Unii pretind că Scriptura trebuie citită printre rânduri. În istoria hermeneuticii s-a făcut marea greșeală de a interpreta alegoric fiecare pasaj.

Cei ce recurg la interpretarea alegorică fac acest lucru deoarece au anumite motive pentru care nu sunt de acord cu interpretarea literală.

Dacă studezi un text al cărui context indică o interpretare literală, și vrei să-i dai un sens figurativ, atunci pune-ți următoarele întrebări: Nu cumva pun la îndoială sensul literal al pasajului

pentru că nu vreau să mă supun lui? Nu cumva interpretez în sens figurat pasajul fiindcă nu corespunde poziției mele teologice precedente

Ex: Hrănirea celor cinci mii de bărbați- Hristos stârnește în mulțime un spirit de generozitate și, asemeni băiețelului, fiecare și-a scos alimentele dosite prin haine și au dat tuturor și au mâncat pe săturate.

Există pasaje al căror context ne va indica foarte clar că avem de a face cu o interpretare alegorică. Când contextul ne indică un limbaj figurat, numai atunci putem folosi alegoria.

Ex:

- Pilda semănătorului
- Pilda neghinei
- Pilda năvodului

Cu excepția pasajelor al căror context ne indică un limbaj figurat, Scriptura trebuie interpretată literal. În multiple împrejurări ale vieții de zi cu zi, nimeni nu intenționează ca ceea ce spune sau scrie să aibă nenumărate înțelesuri. Se urmărește, dimpotrivă, ca sensul evident și adevărat să fie înțeles de ascultători sau cititori.

Pentru a comunica, trebuie să presupui: 1) că scopul fundamental al vorbirii este să exprime gândirea și 2) că limbajul este un mijloc fiabil (care prezintă siguranță în exploatare) de comunicare. Nu putem atribui nici unei propoziții mai mult decât un singur înțeles. Nici un cuvânt nu poate însemna mai mult decât un singur lucru într-un pasaj dat.

Același cuvânt poate totuși să-și schimbe înțelesul în cadrul aceleiași propoziții, dacă este folosit de mai multe ori.

Ex. Ioan 4:24 – „Dumnezeu este Duh și cine I se închină Lui trebuie să i se închine în duh și în adevăr. Cuvântul duh își schimbă astfel înțelesul, dar nu poate însemna mai mult de un lucru odată. Când un pasaj sau un cuvânt pare să aibă mai mult decât un înțeles, alege interpretarea cea mai clară.

2. Interpretează pasajul în armonie cu contextul său.

Pentru a avea o interpretare corectă este foarte important să privim fiecare cuvânt în contextul său imediat. Fiecare autor biblic și-a scris cartea cu un scop precis. În cursul argumentației, în vederea atingerii scopului, în carte există o conexiune logică între o secțiune și alta. Pentru a determina înțelesul anumitor cuvinte sau pasaje este important să avem o imagine generală asupra cărții respective.

Analiza contextuală a Scripturii trebuie făcută din mai multe puncte de vedere:

Contextul imediat al cuvântului studiat

- Fiecare cuvânt trebuie studiat în contextul său.

Ex. cuvântul *credință*:

- Galateni 1:23 – credință, - doctrină despre Evanghelie
- Romani 14:23 – credință – convingere că faci voia Lui Dumnezeu.
- 1 Tim.5: 11-12 – credință – promisiune făcută Lui Dumnezeu
- 1 Cor. 7: 1 „... eu cred că este bine ca omul să nu se atingă de femeie”.

Contextul imediat al cuvântului este determinat de propoziția și fraza în care apare.

Contextul mai larg al cuvântului

Aici ne vom pune întrebarea:

- *Ce legătură există între acest cuvânt și materialul din vecinătatea sa ? Ce spune autorul capitolului ? Care este ocazia în care s-a spus acest cuvânt ?* Ex: 1 Cor. 12:31

Contextul general al cărții

Care e rolul și locul pasajului în întreg contextul cărții ?

Ex: Cunoașterea accentului diferit pe care îl au cele patru *Evangelii*

- **Matei** – Isus este prezentat ca ÎMPĂRAT. El reprezintă împlinirea tuturor profețiilor mesianice din V.T. și de aceea vei găsi în Matei foarte multe citate din V.T.
- **Marcu** – Isus este prezentat ca SLUJITOR. Accentul este pus pe faptele Lui Hristos. Nu ni se dă nicio genealogie. Cine ar putea fi interesat de genealogia unui slujitor?.
- **Luca** – Isus este prezentat ca FIUL OMULUI. Accentul este pus pe umanitatea Lui Isus. Genealogia este dusă până la Adam.
- **Ioan** – Isus este FIUL LUI DUMNEZEU. Ioan dovedește divinitatea lui Hristos. Cunoscând aceste accente diferite, fiecare pasaj din cele patru Evangelii, îl vom interpreta ținând cont de contextul evangheliei și de accentul ei.

Contextul general al Bibliei - Cum se leagă pasajul de ansamblul Bibliei?

E posibil ca interpretarea unui pasaj să fie în armonie cu contextul imediat și chiar cu cel al cărții dar să nu fie în armonie cu contextul larg al Bibliei. Din acest motiv trebuie să avem o imagine de ansamblu asupra întregului mesaj și a spiritului Scripturii.

Ex. Iacov 2:14-26 – Neprihănirea prin fapte.

3. Interpretează cuvintele în armonie cu înțelesul lor din vremea în care a trăit autorul.

Limba este un mecanism în mișcare. Odată cu trecerea timpului cuvintele capătă noi sensuri. Unele cuvinte dispar din cotidian și devin arhaisme. În schimb apar cuvinte noi. O interpretare corectă presupune cunoașterea sensului pe care un anumit cuvânt îl avea în vremea scrierii pasajului.

Când studiezi un anumit cuvânt trebuie să stabilești patru lucruri:

- etimologia și semantica cuvântului
- modul în care îl folosește autorul.
- uzajul său curent în vremea scrierii cărții. Aici avem nevoie de unelte ajutătoare (dicționare, comentarii etc).
- relația cuvântului cu contextul imediat (uneori contextul spune mai mult despre cuvântul studiat).

Când interpretezi un cuvânt sau un pasaj este foarte important să determini înțelesul pe care i l-a dat autorul în momentul în care l-a scris. Încearcă să te eliberezi de orice prejudecăți când studiezi un pasaj. Scopul tău e să înțelegi ce a gândit autorul, nu ce gândești tu că ar trebui să spună el. Un studiu atent presupune observarea fiecărui cuvânt din text, înțelegerea ordinului gramatical căruia îi aparține, precum și a funcției gramaticale pe care o are în propoziție. Vom proceda la identificarea substantivelor, a verbelor, a adverbilor, a prepozițiilor, a conjuncțiilor, a articolelor, etc.

Uneori scriitorul Biblic dă unui anumit cuvânt sensul pe care-l crede el de cuviință.

Ex. Ioan 2:14 , 19-21 Templu se referă la templul trupului Său.

Ex: Romani 7:18 – cuv. „mine” se poate referi la:

- voință
- intelect
- omul fizic
- omul spiritual

Pavel îi limitează aici înțelesul, dându-ne sensul lui exact. Când studiezi un pasaj, nu evita cuvintele pe care nu le înțelegi.

Obs.

Având în vedere că prin traducere se pierde mult din sensul inițial și că traducătorul este interpret, se impune cunoașterea limbilor originale, respectiv ebraica și greaca. Un studiu aprofundat din punct de vedere gramatical presupune un studiu al gramaticii limbilor ebraice și grecești.

4. Interpretează ținând cont de genul literar

Dumnezeu a ales să ne transmită mesajul Său folosind aproape toate tipurile de comunicare disponibile: narațiunea, proverbele, poezia, parabola, epistola, predica, profeția apocaliptică etc. O interpretare corectă ne obligă să învățăm regulile speciale care se aplică fiecărui gen literar. Într-un fel interpretăm narațiunea istorică și într-un alt fel interpretăm poezia ebraică. În general, Sfânta Scriptură conține următoarele genuri literare:

- Narațiunea;
- Epistola;
- Parabola;
- Psalmii (poezia și proverbele);
- Profeția și Apocalipsa;

5. Când un obiect neînsuflețit este folosit pentru a descrie o ființă vie, afirmația poate fi interpretată în sens figurat

Ex:

- „Eu sunt *pâinea* vieții” (Ioan 6: 35);
- „Eu sunt lumina lumii” (Ioan 8:12);
- „Eu sunt ușa oilor” (Ioan 10:7).

Deoarece pentru a-L descrie pe Mântuitorul este folosit un lucru neînsuflețit precum „pâinea”, trebuie să tragem concluzia că „pâine” trebuie interpretat în sens figurat, nu literal. Există multe astfel de exemple pe parcursul Bibliei. Psalmul 92:12; Psalmul 51:7; Matei 26:26-28.

Un corolar⁴ al acestei reguli:

Când se atribuie viață și acțiune unor obiecte neînsuflețite, afirmația poate fi interpretată în sens figurat.

Ex: Mica 6:2 – Când scriitorul spune că munții „ascultă”, afirmația lui trebuie luată în sens figurat.

6. Când o expresie nu se potrivește cu caracterul obiectului descris, afirmația poate fi interpretată în sens figurat.

Un grup de iudei au mers pe urmele lui Pavel în toată Galatia, învățându-i pe creștinii dintre neamuri că, pentru a fi mântuiți, e necesară efectuarea circumciziei. Ei au devenit obiectul mâniei lui Pavel în epistola sa către Filipeni.

- Filipeni 3:2-3 – când Pavel îi previne pe cititorii săi să fie atenți la *câini* el se referea la acei oameni care urmăreau să-i distrugă lucrarea. Așadar, câinii se interpretează în sens figurat.
- Luca 13: 32 – vulpe se referă la Irod și la caracterul feroce al acestuia.
- Ioan 1:36 - Miel cu referire la Isus

⁴ idee care decurge dintr-o teorie

În general, contextul îți spune dacă afirmația este figurativă sau literală și la cine anume se referă.

Uneori același cuvânt poate fi folosit în sens figurat, însă cu diferite înțelesuri, în diferite locuri din Biblie.

Ex:

- 1 Petru 5:8 „potrivnicul vostru, Diavolul, dă târcoale ca un Leu care răcnește și caută pe cine să înghită”.
- Apocalips 5:5 „Leul din seminția lui Iuda a biruit”.

Limbajul figurat este folosit adesea pentru descrierea Lui Dumnezeu. În încercarea Sa de a comunica cu omul, El se descrie pe Sine ca având trăsături umane.

Ex:

- 2 Cronici 16:9 „ochii Domnului”
- Ezechiel 33:22 „mâna Domnului a venit peste mine”

Când ne vorbește Dumnezeu trebuie să folosească figuri și imagini umane pentru a se face înțeles.

Ex.

- Cortul întâlnirii – V.T.
- Pildele – N.T. În ambele cazuri există un vehicul pământesc, uman, care transmite adevărul spiritual.

Noi înțelegem lumea spirituală prin analogie⁵.

Ex.

- Brațul drept – este mai puternic;
- Așezare la dreapta Lui Dumnezeu – înălțare, cinstire;
- Foc – judecată (durerea arsurii este mare);
- Viermele lor care roade – simbol pentru ceea ce este lent, tenace, necruțător și plin de durere.
- Aur, pietre scumpe, clădiri scumpe – slava cerurilor.

Indiferent cum le-am interpreta – fie ca simbolisme sau literale în ambele cazuri ele sunt reale.

Concluzii

- a. Un cuvânt nu poate avea în același timp mai mult de un singur înțeles; nu poate avea în același timp și sens literal și sens figurat.
- b. Când un cuvânt este dat cu sens figurat, se renunță la sensul literal al cuvântului.
- c. Ori de câte ori este posibil, pasajul studiat se interpretează în sens propriu. Dar dacă înțelesul natural al cuvântului nu corespunde trebuie luat în considerare sensul figurat. Înțelesul propriu al cuvântului este întotdeauna de preferat, cu excepția cazului în care contextul face imposibil acest lucru.

7. Folosește alegoria numai atunci când e cazul

Sensul Scripturii este unul singur și în general este cel literar. Școala din Alexandria, în frunte cu Origen, a căzut în extrema interpretării alegorice.

Sunt pasaje al căror context sau natură ne indică o interpretare alegorică. Vom folosi interpretarea alegorică numai atunci când:

a) Întâlnim un limbaj figurat

Ex. „Eu sunt pâinea vieții”, etc.

⁵ Asemănare parțială între două obiecte sau noțiuni.

Expresii antropomorfe. (reprezentere a divinității sub înfățișare omenească).

b) Contextul indică o parabolă

Ex.

a. pilda semănătorului

b. pilda neghinei

Atunci când nu e posibil să interpretăm în sens literal vom interpreta alegoric.

Ex. - „dacă ochiul tău te face să cazi în păcat, scoate-l”.

- imaginile apocaliptice.

Concluzie:

Un pasaj poate avea în același timp și sens figurat și sens literal. Dar unul dintre cele două sensuri primează. Când nu putem interpreta literal atunci alegem interpretarea alegorică.

C. Principii istorice de interpretare

Aceste principii au în vedere dimensiunea istorică a revelației divine.

1. Revelația Lui Dumnezeu este progresivă

Conținutul revelației Lui Dumnezeu ni se oferă de la general la concret. Înțelesul mântuirii a devenit din ce în ce mai clar pe parcursul istoriei V.T. și a N.T. Isaia a înțeles mai mult decât Noe dar mai puțin decât noi astăzi. Dumnezeu își descoperă planul Său în etape istorice mesianice. Caracterul Lui Dumnezeu din V.T. nu se schimbă prin vreun proces de evoluție morală. Sfințenia Sa perfectă este o parte constantă și inalterabilă a naturii Sale. Faptul că Dumnezeu se revelează progresiv de-a lungul istoriei nu înseamnă că standardele Lui morale devin mai înalte sau că Dumnezeu se schimbă pe parcursul istoriei. Dumnezeu nu se schimbă, ci noi ne schimbăm, în sensul că-L percepem pe Dumnezeu progresiv. Dumnezeu nu se schimbă niciodată. Ținând cont de principiul revelației progresive, Vechiul Testament va fi baza interpretării Noului Testament iar N.T. va explica scopul multor evenimente din Vechiul Testament. Biblia nu trebuie separată în mai multe părți, respectiv Vechiul și Noul Testament. Ele trebuie considerate părți ale aceleiași cărți, nu două cărți separate.

2. Un text nu poate însemna ceea ce nu a însemnat niciodată

Una dintre problemele de care ne lovim în hermeneutică este dată de interpretările și aplicațiile liberale și chiar eretice. Întâlnim situații când cineva pretinde că oferă o interpretare originală a unui anumit pasaj. Un pasaj biblic nu poate însemna ceea ce nu a însemnat niciodată. Înainte ca un pasaj să fie Cuvântul Lui Dumnezeu pentru noi, el a fost Cuvântul Lui Dumnezeu pentru destinatarii inițiali. Asta înseamnă că, dacă în timp ce studiem un text ajungem la o concluzie hermeneutică la care nu a mai ajuns nimeni în istoria bisericii, atunci există posibilitatea să interpretăm greșit.

3. Interpretează ținând seama de contextul vremii

Principiile istorice se ocupă de cadrul istoric al textului. De vreme ce Scriptura a luat ființă într-un anumit cadru istoric, ea poate fi înțeleasă corect numai în lumina istoriei biblice.

Atunci când ne referim la o analiză contextuală a Scripturii avem în vedere mai multe puncte de vedere: contextul istoric, contextul cultural, contextul geografic, contextul economic cât și contextul politic.

3.1. Contextul istoric

Contextul istoric se referă la o perioadă istorică în care a fost scrisă cartea și la evenimentele majore care au caracterizat acea perioadă.

Pentru o bună interpretare a pasajelor biblice este necesar să cunoaștem cadrul istoric general al poporului evreu și al popoarelor cu care ei au intrat în contact. De asemenea, cunoașterea istoriei Imperiului Roman din perioada scrierii N.T. este esențială.

Ex.:

- a. Motivația fugii lui Iona în Tars;
- b. Interpretarea profețiilor lui Daniel;
- c. Ura evreilor față de samariteni;
- d. Fuga lui Iosif și Maria în Egipt;
- e. Problema cetățeniei romane,

Informații cu privire la contextul istoric le găsim înainte de toate în însăși cartea pe care o studiem.

Alte aspecte ale investigației istorice le luăm din surse extra biblice :

- a. Enciclopedii biblice
- b. Manuale de introducere biblică
- c. Tratatate de istorie universală
- d. Dicționare biblice

3.2. Contextul cultural

Aici ne referim la aspecte ca:

- a. Obiceiurile orientale;
- b. Religia și practicile religioase ale iudeilor;
- c. Legi sociale și cutume⁶ locale;
- d. Gradul de cultură și educație;

Cunoașterea acestor aspecte condiționează înțelegerea multor pasaje.

Ex:

- Obiceiuri de înmormântare – felul mormântului.
- Purtarea hainelor femeiești și bărbătești – Deut .22:5,11
- Vindecarea slăbănogului coborât prin acoperișul spart

3.3. Contextul geografic

Se referă la cunoașterea elementelor de geografie, a locului în care s-au petrecut evenimentele biblice. Cunoașterea trăsăturilor geografice ale locurilor biblice ne poate ajuta să interpretăm anumite pasaje mult mai ușor.

Ex:

- Fuga lui Iona în Tars.
- Călătoriile misionare ale lui Pavel.

3.4. Contextul politic, social si economic

Dumnezeu s-a descoperit pe Sine și Cuvântul Său într-un context politic, social și economic dat. Interpretarea corectă a unor pasaje este condiționată și de cunoașterea acestui context.

⁶ Normă de drept consfințită printr-o practică îndelungată; obicei.

Ex:

- Autoritatea lui Pilat în Ierusalim
- Întrebarea fariseilor „să dăm bir Cezarului sau nu ?”
- Repulsia evreilor față de vameși
- Conflictul dintre iudei și samariteni

4 Interpretează ținând cont de elementele de introducere biblică

Partea de vorbire care se ocupă cu studierea acestor aspecte se numește „introducere Biblică”. Introducerea biblică aduce răspuns la următoarele întrebări:

1. Cine este a scris cartea (autorul)?
2. Pentru cine a scris-o (destinatarul)?
3. Care sunt împrejurările care au dat naștere mesajului?
4. Când a fost scrisă cartea (datarea) ?
5. Care sunt principalele personaje ale cărții ?
6. Ce putem spune despre integritatea, autenticitatea și canonicitatea cărții ?
7. Care este scopul cu care a fost scrisă cartea ?

O bună interpretare a unui pasaj biblic presupune cunoașterea răspunsului la aceste întrebări.

4.1. Autorul cărții

În ceea ce privește stabilirea autorului unei cărți întâmpinăm anumite probleme:

- a) Evanghelia după Ioan nu pretinde să fi fost scrisă de Ioan Apostolul.
- b) Epistola către Evrei nu specifică nimic în legătură cu autorul. Tradiții vechi o atribuie lui Pavel.

1.1.1. Problema anonimității

În Sfânta Scriptură avem scrieri ale căror autori sunt anonimi.

Cum putem determina identitatea autorului :

- Trebuie să găsim o carte care poate fi considerată ca etalon al scrierilor autorului.
- Analizăm stilul, vocabularul, tipurile de gândire și teologia autorului respectiv.
- Comparăm stilul, vocabularul, tipul de gândire și teologia celor două cărți. Dacă ele corespund în cea mai mare parte înseamnă că este vorba de același autor.
- Foarte important este să determinăm data și contextul istoric în care a fost scrisă cartea al cărei autor nu-l cunoaștem.

Obs.

- Problema e că avem materiale puține al căror autor este sigur.
- Fiecare autor își schimbă vocabularul și stilul în decursul istoriei.
- Trebuie să stabilim autenticitatea cărții etalon. Lucrul acesta este foarte greu, mai ales în cazul scrierilor vechi-testamentale.

4.1.2. Problema pseudonimității

Pseudonimitatea este o practică antică prin care un autor își atribuia lucrarea unei personalități remarcabile și cu mare autoritate, cu scopul de a-și populariza ideile și învățăturile. În epoca post-apostolică s-au ridicat mulți autori care au scris așa numitele apocrife ale Noului Testament și care și-au semnat operele sub numele unor apostoli.

Obs.

- Cărțile apocrife nu au fost introduse în canonul N.T., iar între cercurile creștine practicarea pseudonimității era detestată și criticată (2 Tesaloniceni 2:1-2).
- Apocrifele Vechiului Testament nu sunt recunoscute ca și canonice decât de către Biserica Catolică.

Concluzie:

Noi credem că Scriptura este inspirată de Dumnezeu și infailibilă, iar atunci când își precizează autorul uman ea este vrednică de crezare. A pune la îndoială identitatea autorului înseamnă a pune la îndoială integritatea întregului text. Putem face investigații asupra autorului, dar ele trebuie făcute cu grijă și onestitate.

4. 2. **Destinatarul cărții**

Cunoașterea destinatarilor unei cărți și a problemelor cu care ei se confruntau este esențială pentru o bună interpretare. Acest lucru este cu atât mai important cu cât mesajul unei cărți este un răspuns la întrebările și problemele destinatarului. Atunci când studiem un pasaj trebuie să întrebăm:

- Cine a fost destinatarul ?
- Cum a recepționat destinatarul mesajul cărții ?
- Mai există și alte cărți destinate aceluiași destinatar?

4. 3. **Împrejurările și scopul**

Cele mai multe cărți ale Sfintei Scripturi sunt scrieri ocazionate. În comunitatea vechi-testamentală sau nou-testamentală s-au creat experiențe sau împrejurări a căror rezolvare a dus la nașterea mesajului cărților biblice.

Autorii Bibliei cunoscând aceste împrejurări au scris cu scopul de a oferi soluția Lui Dumnezeu pentru situațiile respective.

O bună interpretare presupune cunoașterea contextului conjunctural în care apare o anumită carte a Bibliei precum și a scopului cu care a fost scrisă.

Ex. Epistola către Galateni (discuție).

4. 4. **Data scrierii**

Cunoașterea cât mai exactă a datării cărții ne oferă multă lumină în interpretare.

4. 5. **Care sunt personajele principale ale cărții ?**

Multe cărți ale Bibliei au personaje principale către care a fost adresat mesajul sau în jurul cărora gravitează acțiunea.

Un studiu eficient al epistolelor pastorale implică o cunoaștere cât mai detaliată a biografiei lui Timotei, Tit și Pavel.

Când studiem un pasaj în care e implicat un personaj ce apare și în alte părți ale Sfintei Scripturi e necesar să avem o imagine globală asupra biografiei aceluia personaj.

Ex.

- Psalmii 32, 51 îi înțelegem mai bine când ne oprim asupra textelor din Samuel, Împărați sau Cronici.

D. Principii teologice de interpretare

Teologia este știința despre Dumnezeu și despre relația Sa cu lumea. Sursa ei este Biblia. Teologia caută să formuleze concluzii asupra diferitelor teme mari și importante din Biblie. Cum este Dumnezeu ? Care este natura omului ? Care este doctrina corectă despre mântuire? . Principiile teologice sunt acele reguli de bază care se ocupă cu formarea doctrinei . De pildă, când putem spune că o doctrină este într-adevăr biblică? Principiile teologice încearcă să dea răspuns acestei întrebări.

1. Ca să înțelegi Biblia din punct de vedere teologic, trebuie să o înțelegi mai întâi din punct de vedere gramatical

Trebuie să înțelegi ce spune pasajul înainte de a deduce din el vreo concluzie doctrinară

2. O doctrină poate fi considerată biblică numai dacă însușește și include tot ce spune Biblia despre ea

Este greșit să formulezi concluzii finale despre o anumită doctrină înainte de a studia tot ce spune Biblia despre subiectul respectiv.

Ex.

- Rom. 3:28 „pentru că noi credem că omul este socotit neprihănit prin credință, fără faptele Legii” .
- Galateni 5:18 „Dacă sunteți călăuziți de Duhul, nu sunteți sub Lege”.

Când citești aceste afirmații, poți trage concluzia că harul Lui Dumnezeu te scutește de obligația de a trăi o viață disciplinată, sfântă, cf. Legii Lui Dumnezeu. Aceste pasaje trebuie corelate cu multe altele precum cel din Rom.6:1-4. Aici se dovedește utilă metoda de studiu biblic tematic. Îți alegi o temă, o idee sau o învățătură și studiezi toate pasajele care se referă la acel subiect .

Există trei tipuri de studii paralele:

2.1. *Cuvinte paralele*

Poți, de exemplu, să studiezi viața lui Balaam (Numeri 22-24).

Ce concluzii poți să tragi din viața sa ? Un studiu despre ce spun scriitorii Noului Testament te va ajuta să-l cunoști.

2 Petru 2:15 – „a iubit plata fărădelegii”.

Iuda 11 – Iuda spune că dorea câștigul.

Apocalipsa 2:14 – Ioan ne informează că el l-a sfătuit pe împăratul Moabului „ să pună o piatră de poticnire înaintea copiilor lui Israel, ca să mănânce din lucrurile jertfite idolilor și să se dedea la curvie”.

2.2. *Idei paralele*

Ideile paralele diferă de cuvintele paralele prin faptul că nu poți căuta un anume cuvânt așa cum a fost cazul anterior cu Balaam. Ideea este mult mai cuprinzătoare decât orice cuvânt izolat.

Ex.

- Problematika autorității.
Matei 21:23 – cu ce autoritate faci tu aceste lucruri ?
Genesa 3 – Moise ne relatează prima răzvrătire a omului împotriva autorității.

Numeri 16 – Dumnezeu s-a purtat sever cu cei care au respins autoritatea unuia dintre slujitorii Săi.

2.3. *Doctrine paralele*

Aici se includ studiile tematice despre marile doctrine ale Bibliei, precum atributele Lui Dumnezeu, natura omului, mântuirea, justificarea sfințirea etc.

Pentru acest tip de studiu trebuie să-ți aduni la un loc toate informațiile, iar apoi să tragi concluziile.

Numim *raționament inductiv* acel proces de gândire care pornește de la parte către întreg. Dacă urmărești să studiezi inductiv o doctrină va trebui să găsești toate pasajele despre acea doctrină, să le studiezi pe fiecare în parte și apoi să le aduni pentru a-ți formula concluziile.

- Raționamentul inductiv pornește de la parte către întreg
- Raționamentul deductiv este procesul de gândire de la general la particular. Pornind de la întreg poți trage anumite concluzii referitoare la părțile componente.

Ex.

- Prima premisă – Dacă cerem ceva după voia Lui, Dumnezeu ne ascultă (1 Ioan 5:14-15).
- A doua premisă - Voia Lui Dumnezeu este sfințirea noastră (1 Tes. 4:3).
- Concluzie – Dacă ne rugăm pentru sfințirea noastră Dumnezeu ne ascultă.

Studiul Biblic inductiv este foarte important în formarea convingerilor personale. Pe măsură ce studiezi diferitele părți, capeți o imagine mai clară asupra întregului.

3. Atunci când două doctrine prezentate în Biblie par să fie contradictorii, acceptă-le pe amândouă ca fiind biblice

Există în Biblie un număr de contradicții aparente. Ele par contradictorii fiindcă mintea finită a omului nu poate cuprinde înțelepciunea infinită a Lui Dumnezeu

Ex: Treimea, dubla natură a Lui Hristos, originea răului, alegerea și predestinarea.

4. Folosește comentarii, dicționare, lexicoane, enciclopedii

Foarte multe informații și concluzii teologice pot fi găsite în aceste surse.

Obs.

Există pericolul de a studia cărțile și nu Biblia. Lucrul acesta poate fi evitat prin raportarea la Sfânta Scriptură și folosirea surselor ca unelte și nu ca scop în sine.

IV. Interpretarea epistolelor

A. Natura epistolelor

Interpretarea epistolelor pare foarte ușoară. Dar „facilitatea” interpretării epistolelor poate fi extrem de înșelătoare. Lucrul acesta este adevărat cu precădere la nivelul hermeneuticii. Epistola era o formă literară artistică destinată publicului.

Forma standard a unei epistole constă în șase părți:

1. numele autorului.
2. numele destinatarului (Ex. Biserica Lui Dumnezeu din Corint).
3. salutul („har și pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru....”)
4. dorința sau mulțumirea („mulțumesc Dumnezeului meu totdeauna, cu privire la voi...).
5. cuprinsul;
6. salutul final și formula de încheiere. („Harul Domnului nostru Isus Hristos să fie cu voi”)

Singurul element variabil în această formă este nr. 4, care, în majoritatea scrisorilor din antichitate, îmbracă forma unei dorințe exprimate prin rugăciune. Deși epistolele sunt diferite ca

formă, există un lucru pe care toate epistolele îl au în comun, și acesta este elementul crucial care trebuie luat în seamă în lectura și interpretarea lor: toate *sunt ceea ce tehnic vorbind poartă denumirea de documente ocazionate* (adică s-au născut datorită unei anumite ocazii și au fost destinate unei ocazii specifice) și au fost scrise în secolul întâi. Deși sunt inspirate de Duhul Sfânt, deci aparțin tuturor vremurilor, epistolele au fost scrise din contextul autorului pentru contextul destinatarilor inițiali. Aproape toate scrisorile N.T. au fost ocazionate de cititori. Noi avem răspunsurile, dar nu știm întotdeauna care au fost întrebările sau problemele – nici dacă a existat vreo problemă.

Natura ocazionată a epistolelor înseamnă, totodată, că ele nu sunt tratate teologice. Ele nu sunt compendii⁷ ale teologiei lui Pavel sau Petru. Trebuie să avem în minte faptul că epistolele nu au fost scrise pentru a expune teologie creștină. Teologia din ele este întotdeauna teologie în slujba unei anumite nevoi.

B. Cum se face exegeza sau o lectură exegetică avizată a epistolelor ?

a. Contextul istoric

Primul lucru pe care trebuie să-l facem în cazul oricărei epistole este reconstruirea cu aproximație a situației care i se adresează autorul. Ce anume se întâmpla în biserica din Corint când la determinat pe Pavel să scrie 1 Corinteni? Mai întâi, trebuie să consultăm un dicționar biblic sau introducerea unui comentariu al acestei cărți pentru a afla cât mai multe despre Corint. În al doilea rând, și în special pentru studierea cărții, este necesară formarea deprinderii de a citi scrisoarea integral, într-o singură ședință. Acest exercițiu ne ajută să ne formăm imaginea de ansamblu a epistolei. Citirea și recitirea este foarte importantă. Apoi vom face împărțirea cărții în secțiunile ei logice, urmând studierea fiecărei secțiuni exact în același fel. În timpul acestei etape reconstituim istoria. De aceea, trebuie să facem următoarele observații:

- Lucruri remarcate în legătură cu destinatarii (dacă erau evrei sau greci, sclavi sau bogați, problemele lor, atitudinile lor etc);
- Atitudinea lui Pavel;
- Orice lucru specific menționat cu privire la prilejul redactării scrisorii;
- Secțiunile naturale, logice ale scrisorii.

b. Contextul literar

Această parte a muncii exegetice este crucială și, de asemenea, este ceva ce nu se poate face fără o dependență inițială de munca experților. O cheie absolut necesară pentru înțelegerea argumenului diferitelor epistole este importanța gândirii în paragrafe. De aceea, trebuie să facem două lucruri:

1. Să formulăm cât mai concis conținutul fiecărui paragraf. Ce anume spune Pavel în acest paragraf?
2. Într-o altă propoziție sau două să încercăm să spunem de ce credem că Pavel spune ceea ce spune tocmai în acest punct?

În rezumatul acestei analize să observăm că: 1) exegeza este de sine stătătoare, adică nu trebuie să ieșim în afara textului pentru a înțelege ideea; 2) nu există nimic în text care să nu se încadreze în argument; 3) toate detaliile au sens în lumina întregului și invers.

⁷ expunere sintetică a unei lucrări

c. Pasajele problemă

Trebuie să recunoaștem dificultatea interpretării anumitor pasaje despre care suntem mereu întrebați și anume; 1 Cor. 11:10 – „din pricina îngerilor”; 15:29 – „botezul pentru cei morți” 1 Petru 3:18 – Hristos a predicat „duhurilor din închisoare” 2 Tes. 2.3 – „Omul fărădelegii” etc.

Cum procedăm pentru a descoperi înțelesul pasajelor problemă?

Să ținem cont de următoarele lucruri:

- În multe cazuri motivul pentru care textele sunt atât de dificile este că nu au fost scrise pentru noi. Autorul și cititorii lui se aflau pe aceeași lungime de undă, ceea ce-i permitea autorului să presupună că multe lucruri sunt cunoscute de cititorii săi.

Ex. – când Pavel le spune tesalonicenilor să-și aducă aminte „ cum vă spuneam lucrurile acestea” de aceea „acum știți bine ce-l oprește” (2 Tes.2:5-6). Ei puteau lega acum ceea ce le spusese el prin viu grai de ceea ce le spunea în scrisoare. În cazul nostru, absența comunicării orale, face pe cea scrisă deosebit de dificilă. Noi însă considerăm că Dumnezeu ne-a comunicat ceea ce vrea ca noi să știm. Ceea ce nu ne-a spus ne poate stârni interesul, însă, incertitudinea noastră cu privire la aceste lucruri ar trebui să ne împedice să fim dogmatici.

- Totuși, chiar dacă cineva nu poate să fie pe deplin sigur în privința detaliilor, adesea ideea întregului pasaj poate fi totuși descoperită. Orice ar fi făcut corinteni prin „botezul pentru cei morți”, știm de ce se referă Pavel la această practică a lor.
- În ciuda nesiguranței cu privire la unele detalii exacte, trebuie să învățăm să ne întrebăm ce se poate spune cu certitudine despre un text și ce este posibil, dar nu cert.
- În cazul unor asemenea pasaje este necesară consultarea unui comentariu bun. Comentariile bune vor enumera și discuta pe scurt diferitele opțiuni care au fost sugerate ca soluții, cu argumente pro și contra. S-ar putea să nu fim de acord cu opțiunea unui anumit comentator, dar e necesar să fim informați despre varietatea opțiunilor, iar comentariile bune o vor face.

Aunci când există mai multe opțiuni realizăm că Biblia este o carte care ne obligă să rămânem smeriți.

d. Folosirea trimiterilor în interpretare

Trimiterile aduc precizări cu privire la alte locuri în care mai apare ideea respectivă. De reținut este faptul că:

- Nu întotdeauna trimiterile se leagă de o idee paralelă. În unele cazuri ele indică o altă apariție a cuvântului respectiv.
- Uneori, trimiterea nu este reală, în sensul că în limba originală nu avem cuvinte similare, ci numai în traducere.
- Pe deasupra, apare problema aparițiilor unice. Aici, depindem complet de contextul în care autorul folosește cuvântul.

C. Interpretarea epistolelor

Epistolele sunt scrisori care aduc un răspuns din partea unui apostol sau a unei persoane autorizate în anumite situații conjuncturale, probleme și întrebări cu care se confruntau primii creștini.

Una dintre problemele de interpretare, uneori, o reprezintă propria noastră atitudine față de text. În timp ce citim epistolele, fără să ne dăm seama le abordăm din perspectiva moștenirii

noastre teologice, a tradițiilor noastre eclesiastice, a normelor noastre culturale, a preocupărilor noastre confesionale etc. Rezultatul constă în apariția diferitelor forme de selectivitate sau de ocolire a anumitor texte.

- a) Un text nu poate însemna ceea ce nu ar fi putut însemna niciodată pentru autor și cititorii săi.

Ex: 1 Corinteni 13:10 – ceea ce este desăvârșit, a sosit sub forma N.T., deci, proorocia și vorbirea în altă limbă nu există - interpretarea încalcă regula (a).

- b) Când avem situații de viață similare cu contextul vieții sec. I, Cuvântul Lui Dumnezeu pentru noi e identic cu Cuvântul lui Dumnezeu pentru ei.

Regula face ca textele etice și teologice din epistole să se aplice la fel și pentru noi.

- c) Aplicația extinsă a unui pasaj.

Atunci când există elemente particulare și contexte comparabile cu biserica de azi este legitim să extindem aplicația unui text la alte contexte. Asta presupune că pe baza Cuvântului Lui Dumnezeu oferit ca un răspuns la o situație conjuncturală proprie sec. I, putem să formulăm un principiu divin valabil pentru contexte similare sau diferite.

Ex: 1 Corinteni 3:16-17 „Trupul vostru este templu al Duhului Sfânt”.

Contextul inițial avea în vedere păcatul curviei. Noi putem prin aplicație extinsă să avem în vedere și păcatul fumatului, a revistelor sau a filmelor indecente.

- d) Când interpretăm epistolele trebuie să ținem seama de realitățile culturale.

O bună interpretare ia în considerare faptul că epistolele sunt documente al căror conținut răspunde unor probleme apărute într-un context cultural diferit de cel contemporan.

V. Narațiunea

Biblia conține tipul de literatură denumit „narațiune”, mai mult decât oricare tip. Peste 40% din V.T. este narațiune. Cel mai răspândit tip de literatură din întreaga Biblie este narațiunea. Următoarele cărți ale V.T. sunt în mare măsură sau în întregime compuse din material narativ. Genesa, Iosua, judecători, Rut, 1 și 2 Samuel, 1 și 2 Împărați, 1 și 2 Cronici, Ezra, Neemia, Daniel, Iona și Hagai. Mai mult, Exod, Numeri, Ieremia, Ezechel, Isaia și Iov conțin și ele porțiuni mari din cele patru evanghelii.

A. Ce sunt narațiunile?

Narațiunile sunt povestiri. Deși pentru a le defini folosim din când în când cuvântul povestire, preferabil este cuvântul narațiune, deoarece povestirea a ajuns să însemne ceva care este fictiv, ca și poveștile de adormit copii. Narațiunile Bibliei ne vorbesc despre lucruri care au avut loc, dar nu despre orice fel de lucruri. Scopul lor este să-l arate pe Dumnezeu la lucru în creația Sa și printre oamenii Săi. Toate narațiunile au o *intrigă*⁸ și *personaje* care pot fi divine, umane, animale vegetale sau de altă natură.

Cele trei niveluri ale narațiunilor

Este bine ca în timp ce citim și studiem narațiunile biblice să ne dăm seama că povestirea este relatată pe trei niveluri:

⁸ Intriga este acea schemă generală de fapte și de activități care reprezintă subiectul unor opere literare.

1. Nivelul superior – Este cel al planului Lui Dumnezeu, înfăptuit în creația inițială, căderea omenirii, puterea și omniprezența păcatului, necesitatea răscumpărării și întruparea și jertfa Lui Hristos.
2. Nivelul central – Aspectele cheie se învârt în jurul lui Israel: chemarea lui Avraam; înființarea liniei avramice prin patriarhi; robia lui Israel în Egipt; izbăvirea lui Israel și necredincioșia crescândă; ocrotirea răbdătoare a Lui Dumnezeu și insistențele Lui pe lângă ei; distrugerea finală a Israelului de Nord, iar apoi a lui Iuda; restaurarea poporului sfânt după exil.
3. Nivelul inferior – Aici includem sutele de narațiuni individuale din care sunt construite celelalte două niveluri; relatarea felului în care frații lui Iosif l-au vândut unei caravane de arabi ce se îndrepta spre Egipt; narațiunea îndoielilor pe care le avea Ghedeon cu privire la Dumnezeu și la felul în care l-a pus la încercare cu ajutorul fuiorului de lână; narațiunea despre păcatul lui David cu Bat-șeba; și altele. Vom trata incorect orice narațiune individuală, dacă nu ne dăm seama că ea este inclusă în celelalte două.

B. Ce nu sunt narațiunile?

1. Narațiunile V.T. nu sunt simple povestiri despre oameni care au trăit în vremurile V.T. Ele sunt povestiri despre ceea ce a făcut Dumnezeu pentru și prin acei oameni. Personajul central din toate narațiunile biblice este Dumnezeu.
2. Narațiunile V.T. nu sunt alegorii sau povestiri cu semnificații ascunse. Uneori înțelegerea unor narațiuni poate depăși nivelulul înțelegerii noastre. Cu alte cuvinte, narațiunile nu răspund tuturor întrebărilor noastre despre un anumit subiect.
3. Narațiunile V.T. nu ne învață întotdeauna în mod direct. Ele accentuează natura și revelația Lui Dumnezeu într-un mod deosebit, așa cum porțiunile legale sau doctrinale ale Bibliei nu ar putea s-o facă, dându-ne posibilitatea să ne transpunem intens în evenimentele și experiențele relatate.
4. Nu fiecare narațiune individuală sau episod al unei narațiuni are în mod necesar o morală proprie. Narațiunile nu pot fi interpretate într-o manieră *atomistă*⁹, ca și cum fiecare afirmație, fiecare eveniment, fiecare descriere ar putea să aibă, independent de celelalte, un mesaj special pentru cititor. De fapt, chiar și în narațiunile relativ lungi, toate părțile lor componente pot conlucra la reținerea unei singure idei majore de către cititor. Există un curent sau o mișcare de ansamblu în narațiune, un fel de suprastructură care marchează ideea, de obicei una singură.

C. Principii de interpretare a Narațiunilor

Următoarele zece principii ne pot ajuta să evităm erorile evidente de interpretare atunci când încercăm să exegetăm narațiunile biblice:

1. În general, o narațiune vetero-testamentală nu ne învață în mod direct o doctrină
2. O narațiune vetero-testamentală ilustrează de regulă una sau mai multe doctrine formulate propozițional în altă parte.
3. Narațiunile consemnează ceea ce s-a întâmplat – nu neapărat ce ar fi trebuit să se întâmple sau ce ar trebui să se întâmple de fiecare dată. De aceea, nu fiecare narațiune are o morală individuală identificabilă.
4. Ceea ce fac oamenii în narațiuni nu constituie neapărat un exemplu bun pentru noi. Adesea este tocmai contrariul.

⁹ Concepție care reduce un ansamblu la elementele lui simple.

5. Majoritatea personajelor din narațiunile Vechiului Testament sunt departe de a fi perfecte, iar acțiunile lor așijderea.
6. Nu ni se spune întotdeauna la sfârșitul unei narațiuni dacă ceea ce s-a întâmplat a fost bun sau rău. Se presupune că suntem în stare să apreciem singuri cele relatate pe baza a ceea ce Dumnezeu ne-a învățat deja în mod direct și categoric în Scriptură.
7. Toate narațiunile sunt selective și incomplete. Nu ni se prezintă toate detaliile relevante (cf. Ioan 21:25). Însă, ce apare în narațiune este tot ceea ce autorul inspirat a considerat că e important să știm.
8. Narațiunile nu sunt scrise pentru a răspunde tuturor întrebărilor noastre teologice. Ele au un scop anume și se ocupă de anumite subiecte, lăsând ca altele să fie discutate în altă parte, în alt mod.
9. Narațiunile ne pot învăța fie explicit (afirmând în mod clar ceva), fie implicit (implicând în mod clar ceva, fără să afirme de fapt lucrul respectiv).
10. Dumnezeu este eroul tuturor narațiunilor biblice.

D. Precauții

Sunt trei motive principale care conduc pe mulți cititori spre lucruri care nu există în narațiunea respectivă.

- Mai întâi, unii cititori caută cu disperare informații care să se aplice la propria lor situație.
- În al doilea rând, sunt nerăbdători. Ei doresc răspunsuri acum.
- În al treilea rând, așteaptă în mod greșit ca tot ce există în Biblie să aibă o aplicație directă, ca instrucțiuni pentru viața lor.

Biblia conține tot ceea ce-i este necesar unui creștin ca să descopere călăuzirea Lui Dumnezeu pentru viața lui, dar nu conține întotdeauna răspunsuri la fel de specifice și de personale cum și-ar dori unii.

Pentru a evita pericolul interpretării greșite a unor pasaje individuale ale Scripturii , este bine să cunoaștem șase dintre cele mai obișnuite erori de interpretare, în căutarea răspunsurilor, în anumite texte.

1. **Alegorizarea** – În loc să se concentreze asupra sensului evident, unii desconsideră textul, văzând în el o simplă reflectare a unui alt înțeles, dincolo de text. Există porțiuni alegorice în Scriptură, dar nici una din alegoriile Scripturii nu este narațiune.
2. **Decontextualizarea** – Ignorând întregul context istoric și literar și adesea narațiunea individuală, unii se concentrează doar pe porțiuni mici și pierd indiciile furnizate de text pentru interpretare. Dacă decontextualizezi suficient poți face ca aproape orice parte din Scriptură să spună orice vrei.
3. **Selectivitatea** – implică selectarea și alegerea unor cuvinte și expresii specifice asupra cărora să se concentreze, ignorându-le pe celelalte.
4. **Falsa combinare**– această abordare combină elemente de aici și de colo dintr-un pasaj și construiește o idee prin combinarea lor deși elementele respective nu sunt legate între ele în acel pasaj.
5. **Redefinirea** – Când înțelesul clar al unui text îi lasă pe cititori indiferenți , fără să producă o bucurie spirituală imediată, sau le spune ceva ce ei nu vor să audă, ei sunt adesea tentați să-l redefinească, pentru a-l face să însemne altceva.

Ex: Luca 6:24 – „Vai de voi bogaților”.... „Vai de voi , cei care iubiți banii așa de mult încât ați renunțat la credința voastră în Dumnezeu”. Aceste afirmații sunt redefinite în așa fel încât să fie suficient de înguste pentru a nu mai constitui o amenințare la adresa celor care le redefinesc.

6. **Autoritatea extracanonică** – prin utilizarea unor soluții străine Scripturii, un set de doctrine, o carte care susține că revelează adevăruri scripturale ce nu pot fi cunoscute altfel, oamenii presupun că pot descifra tainele Bibliei

Sectele acționează de obicei pe baza unei autorități extra-canonice.

- Știința Creștină - „Știință și sănătate”
- Martorii lui Iehova - „Turnul de veghere”

Narațiunile sunt de mare preț pentru noi pentru că demonstrează într-un mod atât de viu implicarea Lui Dumnezeu în lume, și ilustrează principiile și chemarea Lui.

VI. Interpretarea pildelor

Ce este o pildă ?

Pilda este o specie literară care înfățișează mesajul într-o formă care-l surprinde pe ascultător. Pilda nu este alegorie. Uneori ea se apropie mult de alegorie, dar nu este alegorie. O alegorie este povestirea în care fiecare element al ei este ceva cu totul străin de povestea în sine. Trebuie să facem o distincție clară între alegorie și pildă. Unele pilde sunt alegorii – și, atunci când sunt, ele sunt explicate de însuși Isus – dar cele mai multe dintre ele sunt povestiri, comparații, scurte exemple sau ilustrații prin care auditorul este confruntat cu propria lui stare spirituală.

Morala pildei constă în concluzia pe care ascultătorul este provocat s-o tragă.

Ex : pilda samariteanului milostiv

Pentru a interpreta corect o pildă trebuie să ținem cont de următoarele linii călăuzitoare:

1. Citește pilda de mai multe ori
2. Descoperă punctele de referință ale pildei

Punctele de referință ale unei pilde sunt reprezentate de diferite părți ale povestirii cu care se identifică ascultătorul pe măsură ce se desfășoară povestirea. Uneori, punctele de referință sunt personajele, alteori, imaginile sau acțiunile.

Ex : - pilda celor doi datornici;
- pilda nunții fiului de împărat.

3. Descoperă auditorul căruia i-a fost adresată pilda.

Aici este cheia înțelegerii celor mai multe pilde. Auditorul este prezentat în text, iar în cazul pildelor fără context auditorul poate fi identificat din elementele pildei.

4. Identifică contextul în care a fost spusă pilda.

Aproape toate pildele vin în întâmpinarea unei nevoi, a unei întrebări, sau a unei stări conjuncturale date. O bună interpretare presupune identificarea acestui context.

Ex : - pilda celor zece fecioare
- pilda samariteanului

5. Încearcă să stabilești modul în care s-au raportat ascultătorii la elementele pildei și cum au înțeles-o ei.

Ex : Pilda samariteanului

Povestirea este spusă unui expert în Lege care dorind să se justifice, întrebă: „ Cine e aproapele meu?„ Citind pilda trebuie să observăm două lucruri: 1) cei doi care trec pe partea cealaltă sunt reprezentanți ai preoțimii, ordin religios aflat în opoziție cu fariseii și rabinii; 2) milosteniile pentru săraci constituiau punctul tare al fariseilor. Așa arătau ei că își iubesc aproapele ca pe ei însăși. Hristos începe să-l prindă pe cărturar. Călătorul cade pe mâna

tâlharilor, fapt obișnuit în vremea aceea. Doi reprezentanți ai preoțimii trec pe alături. „Bineînțeles”, putea gândi fariseul, „așa cum e de așteptat de la un preot”, Următorul om care va trece va fi fariseu și el va dovedi că nu-și iubește aproapele. Surpriză însă. Următorul e samaritean.

Este necesar să cunoaștem disprețul pe care îl purtau fariseii față de samariteni dacă vrem să auzim pilda așa cum a auzit-o fariseul. Fariseul nici măcar nu a putut rosti numele „samaritean”.

Prin pildă Hristos nu face altceva decât să expună prejudecățile și ura din inima cărturarului. Lipsa dragostei lui nu reiese din faptul că nu l-ar fi ajutat pe cel căzut ci din faptul că-i urăște pe samariteni și-i disprețuiește pe preoți.

6. Tradu pilda în propriul context cultural

Dacă vrem s-o auzim așa cum a fost spusă trebuie s-o traducem în propriul context cultural.

Ex : pilda samariteanului milostiv.

7. Amănunțele unei pilde nu trebuie interpretate ca enunțuri teologice

8. Cea mai mare parte a pildelor conțin un simplu adevăr esențial

- Pilda samariteanului: „Du-te și fă și tu la fel.”
- Pilda celor zece fecioare: „Vegheați.....”

VII. Interpretarea psalmilor

Psalmii reprezintă Cuvântul lui Dumnezeu exprimat prin cuvintele adresate lui Dumnezeu sau despre Dumnezeu de către oamenii lui Dumnezeu. În esență, psalmii sunt rugăciuni și imnuri adresate lui Dumnezeu prin cântec. Atunci când interpretăm un psalm trebuie să ținem cont de următoarele elemente:

a. Psalmii sunt poezie.

Psalmii sunt poezii sau poeme muzicale. Aceasta presupune că un psalm nu poate fi citit ca o epistolă. El este conceput pentru a face apel la emoții, la sentimente și nu neapărat pentru a oferi informații etice sau doctrinare. Vocabularul poeziei este intenționat metaforic și noi trebuie să căutăm intenția metaforei.

Ex : „vrăjmașii aruncă săbii pe buze”

(Psalmul 150:7) – calomnia, minciuna

b. Poezia ebraică se bazează pe un echilibru al ideii și nu pe rimă.

Ce-al de-al doilea vers repetă sau întărește sensul primului vers.

c. Psalmii trebuie tratați ca întreg și nu ca versete izolate.

Ei au o structură bine determinată și în final duc la o concluzie logică.

În general, un psalm (depind foarte mult și de natura lor) cuprinde următoarele elemente:

Psalmul de jale (Psalmul 25)

- Destinatarul
- Plângerea
- Încrederea
- Izbăvirea
- Asigurarea
- Lauda

A interpreta un verset oarecare dintr-un psalm fără să ții cont de tot psalmul înseamnă a ignora contextul.

b. Psalmii sunt modele de închinare și rugăciune.

A. Principii de interpretare a psalmilor

1. Să stabilim, pe cât posibil, ocazia în care a luat naștere psalmul.
2. să citim psalmul de mai multe ori pentru a stabili categoria din care parte:
 - laudă
 - mulțumire
 - rugăciune
 - psalmi istorici sau didactici
 - de învățătură
 - de sărbătoare
 - de îmbărbătare și sporire a încrederii în Dumnezeu.
3. În ce stare sufletească se afla psalmistul când a rostit cuvintele poemului său.
 - Bucurie
 - Recunoștință
 - Suferință
 - Mânie
 - Teamă
 - Tristețe
 - Uimire
 - Credință

Calvin a spus: „ psalmii sunt o anatomie a tuturor părților sufletului” Interpretul trebuie să descopere personalitatea poetului, care este evoluția stării sale sufletești în cursul poemului, a rugăciunii. Uneori psalmul începe cu o tânguire și se termină cu o laudă la adresa lui Dumnezeu.

4. Ce spune psalmistul despre Dumnezeu, despre trăsăturile Sale, despre ceea ce este și face Dumnezeu pentru el.
5. Ce zice psalmistul despre ceea ce face el însuși
6. Ce provocare le adresează el altor credincioși?
7. Care sunt cererile clare pe care le adresează el altor credincioși ?
8. Întocmiți un plan al psalmului, dați-i un titlu, rezumați într-o propoziție sau într-o expresie fiecare strofă în parte.
9. Există și unele elemente profetice în acest psalm? Se referă la Mesia ?
10. Care dintre rugăciunile din acest psalm se potrivesc și situației în care ne găsim?
11. Care cereri conținute în acest psalm se deosebesc de spiritul nou-testamentar?
12. Luăm noi o lecție de sinceritate și libertate a Duhului din felul în care psalmiștii îi vorbeau Domnului despre toate stările lor sufletești?

B. psalmul de imprecăție

Imprecăția reprezintă un tip de discurs în care autorul exprimă pasiuni vindicative¹⁰ și proferă blesteme asupra adversarilor săi. Acest tip de discurs este marcat de emoții puternice, iar limbajul este cel mai adesea hiperbolic de o manieră care șochează etica modernă. Totuși, nu trebuie uitat că psalmii de imprecăție atrag atenția asupra problemei răului insolubil, manifestat la nivel personal sau colectiv. Autorul de regulă dă glas unei profunde agonii interioare, în încercarea de a-l „convinge” pe Dumnezeu să intervină pentru a eradică răul. Prin urmare, lectura acestor

¹⁰ Vindicativ sau răzbunător

psalmi poate fi terapeutică pentru cei care au suferit traume puternice. Exprimarea amărăciunii și a agoniei înaintea lui Dumnezeu duce la o eliberare emoțională, iar victima poate învăța apoi să iubească pe cei din partea cărora a avut de suferit.

Psalmii imprecatorii sunt 12; 35; 52-59; 69; 70; 83; 109; 137; 140. Cu excepția psalmilor 83 și 137, toți au fost scriși de David, care a dovedit milă față de adversarul său, Saul.

VIII. Discursul sapiențial¹¹

Preliminarii

Un anumit tip de discurs poetic este cel sapiențial, prezent în cartea Psalmilor, în Proverbe, Iov și Eclesiastul. Principiul care guvernează aceste cărți este că înțelepciunea se poate dobândi. Ea trebuie învățată privind adesea la ordinea creată, la modul în care Dumnezeu a rânduit tot ceea ce se vede.

Totuși, așa cum se poate vedea din cartea Iov, realitățile practice și înțelepciunea dobândită din experiența anilor pot da greș. Prietenii lui Iov fac o analiză a situației lui Iov pe baza unei înțelepciuni tipice. Dar ea își dovedește limitele atunci când trebuie să explice acțiunea liberă și suverană a lui Dumnezeu în viețile oamenilor.

Prin urmare, anumite afirmații întâlnite în aceste cărți trebuie tratate drept „adevăruri probabile”, funcționale în mare majoritate a cazurilor, dar nu în toate.

A. Specii ale literaturii sapiențiale

a. Proverbul

Proverbul reprezintă o enunțare memorabilă a unui adevăr deprins dintr-o experiență umană îndelungată. De regulă, el este scris la modul indicativ.

Proverbele fac dovada unei mari varietăți în formă și conținut. Unele sunt *descriptive*, care fac doar observații simple despre viață, fără a ține însă cont de excepții.

Alte proverbe sunt *prescriptive* și au rolul de a influența comportamentul uman, nu doar de a-l descrie.

Un proverb prescriptiv arată și care sunt beneficiile unui anumit comportament.

Unele proverbe se folosesc de comparații pentru a transmite o idee sau alta: Pr. 21:9 „*Mai bine să locuiești într-un colț pe acoperiș, decât cu o nevastă gâlcevitoare într-o casă mare*”; Pr. 27:15 „*O streășină, care picură necurmat într-o zi de ploaie, și o nevastă gâlcevitoare sunt totuna*.”

Cele mai des întâlnite proverbe sunt proverbele antitetice, care domină secțiunea Pr. 10-15. Ele înfățișează de regulă un contrast marcat între diferite tipuri de conduită, cu scopul de a transmite ceva. Așadar, accentul trebuie să cadă pe contrastul prezentat.

Principii de interpretare a proverbelor

- Un proverb transmite un adevăr probabil, nu un adevăr absolut. Ele nu sunt promisiuni absolute de la Dumnezeu care garantează rezultatul dorit dacă sunt aplicate, ci indică în

¹¹ Referitor la literatura de înțelepciune.

sens larg, desfășurarea probabilă a unei acțiuni. Proverbele se pot deci constitui ca principii generale de conduită în viață.

- Proverbele sunt construite în general în așa fel încât să poată fi memorate cu ușurință. Scopul lor este să afirme un adevăr important, în termeni ușor de memorat.
- Proverbele nu trebuie imitate prin prisma așteptărilor și standardelor de viață apusene. Anumite aspecte s-ar putea să nu corespundă.

b . Îndemnul educativ

O parte semnificativă din discursul sapiențial se prezintă sub forma unor îndemnuri educative, cu rol formativ. Există o secțiune importantă (Prov. 22:17-24:22) care conține diverse astfel de îndemnuri educative, sub formă afirmativă sau negativă. Unele sunt mai ample și oferă detalii asupra motivațiilor care justifică respectivul comportament:

Prov. 22:22-23 *Nu despuia pe sărac, pentru că este sărac, și nu asupra pe nenorocitul care stă la poartă! Căci Domnul le va apăra pricina lor, și va despuia viața celor ce-i despoaie.* În cazul îndemnelor educative, nu există principiile de interpretare propriu-zise, deoarece forma în care sunt transmise învățăturile exprimate în aceste îndemnuri le face accesibile oricui. În general, grație calității lor, îndemnul sapiențial pot fi aplicate ca atare.

c . Discursul argumentativ (disputația)

Acest tip de discurs apare mai ales în Iov, carte care include mai multe specii literare. Prin intermediul unui discurs argumentativ, vorbitorul caută să convingă un auditoriu cu privire la un anumit adevăr. Cartea Iov conține atât discursurile prietenilor lui Iov, cât și răspunsurile personajului principal. În final, apare și un discurs al lui Dumnezeu, care îl aduce pe Iov la o acceptare smerită a voii sale.

Uneori, discursurile argumentative (mai ales cele ale lui Iov) includ și lamentații¹², imprecășii sau suplicații¹³.

Iov 16:9-19

În mânia lui, Dumnezeu mă sfășie, își așintește către mine privirile cu ură

Oamenii rânjesc; se adună în jurul meu și mă pământuiesc

Dumnezeu m-a dat pe mâna unor oameni răi.

Trăiam în pace, dar Dumnezeu m-a luat de gât, m-a lovit și m-a zdrobit.

Dumnezeu mă folosește atunci când trage la țintă și aruncă cu săgeți către mine din toate părțile

Săgeți care mă sfășie și mă rănesc; și nici atunci nu arată milă.

Mă rănește fără încetare, dă năvală ca un războinic copleșit de ură

Jelesc și port haine din pânză de sac, stau în țărână învins.

De lacrimi câte am vărsat, mi s-a înroșit fața, iar ochii umflați de plâns sunt încercănați de umbre,

Dar nu sunt vinovat de vreo nelegiuire, iar rugăciunea mea înaintea lui Dumnezeu este sinceră.

Ah, pământule, să nu ascunzi nedreptățile care mi se fac! Să nu îngădui ca strigătul meu după dreptate să se stingă!

Există cineva în ceruri care va vorbi în numele meu și îmi va lua apărarea!

¹² A se plânge, a se tângui, a se jeli.

¹³ Rugămintele umilă

Aceste lamentații atrag atenția asupra modului în care vede Iov situația: nu oamenii, ci însuși Dumnezeu este vrăjmașul lui Iov; dar, în loc să-l salveze pe om, Dumnezeu tace.

În cadrul acestor discursuri argumentative, există și elemente de imn, care descriu acțiunile mărețe ale lui Dumnezeu. De asemenea, o trăsătură care poate fi întâlnită în discursurile argumentative sunt *pledoariile de inocență*, declarații prin care o persoană își proclamă nevinovăția sub asumarea unor consecințe teribile, în cazul în care se dovedește a fi vinovat.

Iov 31 ⁵ *Dacă am umblat cu minciuna, de mi-a alergat piciorul după înșelăciune... ⁷ De mi s-a abătut pasul de pe calea cea dreaptă, de mi-a urmat inima ochii, de s-a lipit vreo întinăciune de minile mele, ⁸ atunci eu să samăn și altul să secere, și odraslele A. mele să fie desrădăcinate!*

¹⁷ *dacă mi-am mâncat singur pîinea, fără ca orfanul să-și fi avut și el partea lui din ea, [...]*
¹⁹ *dacă am văzut pe cel nenorocit ducînd lipsă de haine, pe cel lipsit neavînd învelitoare, [...]* ²¹
dacă am ridicat mîna împotriva orfanului, pentru că mă simțeam sprijinit de judecători; ²² atunci, să mi se dezlipească umărul de la încheietură, să-mi cadă brațul și să se sfărîme!

Principii de interpretare a cărții Iov

- În primul rând trebuie identificate adevărurile care domină convingerile arborate de fiecare personaj.
- Deoarece Iov este personajul principal, trebuie studiată autoapărarea lui, acordând atenție sfaturilor aparent bune ale „prietenilor”, care se situează de fapt în opoziție clară cu Dumnezeu.
- Pledoaria pentru inocență a lui Iov din cap. 31 este un indiciu important în înțelegerea cărții. Iov contestă ideea că ar suferi pentru vinovăția sa, iar capitolele 1 și 2 confirmă aceasta.
- Urmărind discursul lui Dumnezeu și răspunsul lui Iov, trebuie să încercăm să vedem dacă Iov este cu adevărat inocent și ce spune aceasta despre cauza și scopul suferinței lui Iov (și a creștinilor în general). Lecția cărții este că o parte din suferința umană are de-a face cu planul tainic al lui Dumnezeu pentru poporul Său.
- Sfârșitul cărții este esențial pentru interpretarea ei. Dumnezeu îl reabilitează pe Iov și îi critică pe cei trei pentru aroganța lor.

IX. Discursul apocaliptic

Un tip de discurs similar celui profetic este discursul apocaliptic. „Apocalipsa” ca specie literară se regăsește în cartea *Daniel* (în a doua parte) și integral în *Apocalipsa lui Ioan*. Ar trebui să menționăm că „apocalipsele” au proliferat mai ales în perioada intertestamentală, în contextul unor frământări politice extrem de puternice. Nu este prin urmare întâmplător că acest tip de discurs a încercat să ofere un răspuns la problema răului care frământă lumea.

Discursul apocaliptic se caracterizează prin câteva trăsături:

1. Amploarea cosmică a evenimentelor prezentate. Autorilor li se revelează o perspectivă supraomenească, au acces în sfera spirituală a îngerilor sau chiar a lui Dumnezeu
2. Prezența unui conflict de mare anvergură între forțele binelui și cele ale răului. Atât cartea Daniel, cât și Apocalipsa prezintă două tabere care se află într-o încăleștare crâncenă. Răul își găsește întruchiparea într-un personaj care caută să uzurpe autoritatea lui Dumnezeu și care pare invincibil, până când, intervenția abruptă a lui Dumnezeu în istorie duce la rezolvarea conflictului într-o manieră definitivă.

3. Deși literatura apocaliptică este scrisă pentru a răspunde unor situații istorice din vremea autorului (cazul Apocalipsei lui Ioan), perspectiva de ansamblu a discursului apocaliptic este *eshatologică* și prezintă ultimele evoluții ale istoriei omenești. Autorii au în vedere două ere: era prezentă și era viitoare.
4. Discursul apocaliptic îmbracă adesea forma relatării unei viziuni de care a avut parte autorul cărții. Viziunea este adesea simbolică: o fiară care o biruie pe alta reprezintă răsturnarea unei împărății de către o împărăție rivală.

X. Diferite moduri de interpretare ale Bibliei

A. Interpretarea alegorică

Acest mod de interpretare consideră că sensul literal nu este decât un vehicul preliminar care ne ajută să pătrundem mai adânc în înțelesul ei spiritual.

Alegoria adevărată este povestirea în care fiecare element al ei înseamnă ceva cu totul străin de povestea în sine. Alegoria dă o semnificație spirituală tuturor elementelor unui text.

Perioade și reprezentanți

1. La greci- Plato, deranjat fiind de faptul că zeii greci erau zugrăviți uneori în poezii ca imorali, a negat sensul literal al acestor poezii și a impus interpretarea alegorică a acestora.
2. La evrei- Filo, a căutat să facă scriptura atrăgătoare pentru cei necredincioși, renunțând la sensul literal al acestor pasaje care îi ofensau pe aceștia, alegorizându-le.
3. La creștini și la părinții bisericești- Origen a aplicat principiul lui Filo
4. Catolicii.

Evaluare

1. Este subiectivă: Fiecare interpretează cum dorește
2. Este irațională,
3. Este obscură.

B. Interpretarea literală

Susține că înțelesul scripturii are la bază sensul obișnuit, general, recunoscut al termenilor. Sensul literal este sensul de bază pe care îl sugerează factorii gramaticali și istorici.

Perioade și reprezentanți

2. La evrei- Ezra, evreii din palestina, Hristos;
3. La scoala siriană din Antiohia- Theodore de Mopsueta, Ioan Crisostom;
4. Reformatorii: Luter, Calvin, etc.
5. Erudiții de după reformă: Ernesti.

Evaluare

1. Este practică uzuală în interpretarea scripturilor;
2. Orice înțeles secundar depinde de sensul literal precedent, care este obiectiv;
3. Cea mai mare parte a scripturii trebuie interpretată literal;
4. Exercițiu un control asupra imaginației cititorului.

C. Interpretarea devoțională

Consideră că Biblia este o carte bogată, care ne-a fost dată în primul rând pentru a hrăni partea spirituală a credinciosului. Pune accent pe aspectele edificatoare ale scripturii. În realitate această interpretare poate fi numită aplicație.

Perioade și reprezentanți

2. Perioada medievală: misticii;
3. Pietiștii;
4. Puritanii;
5. Perioada modernă: cărțile devoționale ale lui F.B. Mezer, A.V. Tozer etc.

Evaluare

1. Este o aplicație a scripturii și acest lucru este esențial;
2. Există pericolul de a exagera și de aceea trebuie să existe un echilibru între interpretare și aplicație.
3. Există pericolul de a aluneca în alegorizare și de a neglija aspectele doctrinare de bază ale pasajelor.

D. Interpretarea liberală

Susține că intelectul omului este suficient de matur pentru a separa ceea ce este acceptabil de ceea ce este eroare în Scriptură. Biblia este adevărată numai atunci când se armonizează cu rațiunea omului. Autoritatea finală o deține omul.

Evaluare

1. Este raționalistă (pune accent pe rațiunea omului);
2. Inspirația scripturii și caracterul ei supranatural sunt definite;
3. Concepția evoluționistă este impusă Bibliei;
4. Pentru a-și acomoda presupuzițiile, renunță la multe doctrine biblice.

E. Interpretarea neo-ortodoxă

Este acea interpretare care neagă revelația propozițională (enunț a cărui valoare de adevăr este întemeiată pe bază de reguli explicit exprimate) ,și pleacă de la premisa că Biblia nu este decât o mărturie eronată a revelației care a fost dată în trecut. Biblia are în acest caz o autoritate instrumentală care țintește spre Hristos (autoritatea supremă), dar nu posedă o autoritate inerentă.

Perioade și reprezentanți

Perioada interbelică- Karl Barth și discipolii săi.

Evaluare

1. Neagă faptul că Biblia este Cuvântul Lui Dumnezeu . Pretinde că ea devine Cuvântul Lui Dumnezeu atunci când Dumnezeu vorbește omului prin ea și omul răspunde pozitiv.
2. Numai o parte din Biblie, care se referă la Hristos are un caracter normativ și autoritate în a decide ce anume aparține întru totul omului.
3. Multe pasaje din Biblie sunt tratate ca mituri, adică, se consideră că ele posedă într-adevăr principii teologice, dar că nu au un caracter literar.

F. Interpretarea dispensațională

Sunt cunoscute 7 dispensațiuni.

1. Dispensațiunea edenică
2. Dispensațiunea avramică- dinaintea legii
3. Dispensațiunea legii – mozaică
4. Dispensațiunea profetică- Activitatea profetilor
5. Dispensațiunea vieții pământene a lui Isus- perioada evangheliilor

6. Dispensațiunea Bisericii primare
7. Dispensațiunea de după încheierea canonului N.T.

XI. Figuri de stil

<i>Descrierea Figurii de stil</i>	<i>Exemple ale Figurii de stil</i>	<i>Denumirea Figurii de stil</i>
1. Autorul poate folosi un lucru pentru a <u>reprezenta</u> un alt lucru.	« Voi sunteți lumina lumii. » (Matei 5 :14). Vezi, de asemenea și Cântarea Cântărilor 2:1,8,9; Psalmul 84:11; Proverbe 30:5 ; Matei 23:27; Marcu 3:17; Luca 13 : 32; Filipeni 3:2	Metafora
2. Un autor poate <u>compara</u> un lucru cu altceva folosind cuvintele : « La fel » sau « ca »	« El este <i>ca</i> un pom sădit lângă un izvor de apă » (Ps.1:3). Vezi și Ps. 1:4; 102:6-7; Proverbe 11:22;21:1	Comparația
4. Un idiom este <u>expresie</u> folosită în mod curent de un anumit grup de oameni, dar care nu este folosită sau înțe-leasă de toți oamenii.	« Lazăr, prietenul nostru, doarme : dar mă duc să-l tre-zesc din somn » « Ucenicii... credeau că vor-bește odihna căpătată prin somn. Atunci Isus le-a spus pe față : « Lazăr a murit » (Ioan 11 : 11-14)	Expresia idiomatică
5. Uneori autorul atribuie trăsături și acțiuni umane lui <u>Dumnezeu</u>	« Nu, mâna Domnului nu este prea scurtă ca să mântuiască, nici urechea Lui prea tare ca să audă » (Isaia 59 :1) Vezi și Psalmul 23 : 1	Antropomorfismul
6. Uneori autorul atribuie caracteristici umane sau acțiuni <u>obiectelor neînsuflețite sau animalelor.</u>	« Luna va fi acoperită de ru-șine și soarele de groază » (Isaia 24:23) Vezi și Psalmul 29:6 ; 43:3, Proverbe 15:1	Personificarea
7. Uneori autorul se adresează unui lucru <u>ca și când</u> ar fi o persoană	« Unde îți este biruința, moarte ? » -1 Corinteni 15:55	Apostrofă

<i>Descrierea figurii de stil</i>	<i>Exemple ale figurii de stil</i>	<i>Denumirea figurii de stil</i>
8. O afirmație care pare absurdă sau contrară gândirii logice este un paradox.	„Pentru că oricine va vrea să-și scape viața, o va pierde ; dar oricine își va pierde viața pentru Mine , o va câștiga” (Matei 16: 25).	Paradoxul
9. Câteodată autorul pune o întrebare care nu cere un răspuns; dar întrebarea te obligă să-ți dai un răspuns în mintea ta și să te gândești la consecințe.	„ Mă încred în Dumnezeu și nu mă tem de nimic; ce pot să-mi facă niște oameni?” (Ps. 56:11 ; Rom. 8:31-35)	Întrebarea retorică
10. Uneori autorul folosește limbajul figurativ pentru amplificare. El spune mai mult decât se înțelege în mod literal pentru a accentua ceea ce vrea să transmită. „ Am despoiat alte biserici , primind de la ele o plată , ca să vă pot sluji vouă”.	„Am despoiat alte biserici , ca să vă pot sluji vouă.” (2 Corinteni 11:8)	Hiperbola

